

۲۳۹۷۹۲)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

سیاست‌ها و راهبردهای بازدارنده
در بزه‌احتکار در حقوق کیفری
ایران و مذاهب پنج‌گانه

مؤلف: فهیمه حیدرزاده

ستاره

سیاست‌ها و آفردهای بازدارنده در بزه اختکار در
حقوق کیفری ایران: مناهب پنج گانه

مولف: فهیمه حیدرزاده

ناشر: انتشارات اندیشه نوین پژوهش

صفحه آرا: اعظم حسین زاده

طراح جلد: رادمهر

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و سال چاپ: چاپ اول - ۱۴۰۲

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۸۹۸-۴۲-۴

پژوهش

انتشارات اندیشه نوین پژوهش

تهران، میدان انقلاب، خیابان نظری، پلاک

۱۵۰، واحد ۴

تلفن:

۰۹۰۳ ۶۹۴ ۳۱۹۸

۰۲۱ - ۶۶۹۷ ۴۰۷۵

● ●
ما را در فضای مجازی دنبال کنید
اینستاگرام: @pazhouhesh_law
@pazhouhesh_book

فهرست

۷	پیشگفتار
۷	الف- مقدمه
۱۱	ب- انگیزه و اهداف تالیف
۱۲	ج- ترتیب مباحث کتاب

فصل اول: چارچوب مفهومی و مبانی نظری بزه احتکار

۱۴	۱-۱ چارچوب معرفتی بزه احتکار
۱۴	۱-۱-۱ تعریف لغوی احتکار
۱۵	۲-۱-۱ تعریف قانونی احتکار
۱۶	۳-۱-۱ تعریف احتکار از منظر فقهای مذاهب پنج گانه
۱۸	۲-۱ پیشینه بزه احتکار و قویب تصویب
۱۸	۱-۲-۱ پیشینه تاریخی بزه احتکار
۱۸	۲-۲-۱ پیشینه مقررات مرتبط با احتکار پیش از انقلاب
۲۱	۳-۲-۱ پیشینه مقررات مرتبط با احتکار پس از انقلاب
۲۱	۱-۳-۲-۱ تصویب قانونی نظام صنفی
۲۱	۲-۳-۲-۱ اعطاء صلاحیت رسیدگی به دادگاه های انقلاب و دادسراها
۲۱	۳-۳-۲-۱ تأسیس دادسراهای ویژه امور صنفی
۲۲	۴-۳-۲-۱ تصویب قانون کمیّت تعزیرات حکومتی
۲۲	۵-۳-۲-۱ ایجاد سازمان های بازرسی و نظارت و تعزیرات حکومتی
۲۳	۶-۳-۲-۱ تأسیس هیأت های بدوی و تجدید نظر به صورت تعدد اعضاء و شورائی
۲۴	۳-۱ مبانی جرم انگاری بزه احتکار
۲۴	۱-۳-۱ مبانی قرآنی بزه احتکار
۲۵	۲-۳-۱ مبانی فقهی حرمت احتکار در مذاهب پنج گانه
۲۵	۱-۲-۳-۱ تحریم حکم احتکار از نظر فقهای شیعه و سنی
۲۶	۲-۲-۳-۱ ادله قائلین به کراهت احتکار
۲۶	۱-۲-۲-۳-۱ اصل عملی، یا عمل به اصاله البرائه ۱-۳-۲-۲ اصل سلطنت
۲۷	۳-۲-۲-۳-۱ نصوص و اخبار

- ۲۸ ۴-۲-۲-۳-۱ ابطال ادله قائلین به کراهت
- ۳۰ ۳-۲-۳-۱ ادله قائلین به تحریم احتکار در فقه امامیه
- ۳۱ ۱-۳-۲-۳-۱ آیات
- ۳۲ ۲-۳-۲-۳-۱ روایات
- ۳۶ ۳-۳-۲-۳-۱ دلیل عقلی
- ۳۶ ۴-۲-۳-۱ ادله قائلین به تحریم احتکار در مذاهب اربعه

فصل دوم: عوامل حدوث بزه احتکار و گستره آن در مذاهب پنج گانه

- ۴۰ ۱-۲ عوامل حدوث بزه احتکار
- ۴۰ ۱-۱-۲ عدم آگاهی تجار و کسبه به مقررات و قوانین
- ۴۱ ۲-۲-۲ اغراض و اهداف سیاسی
- ۴۲ ۳-۲-۲ ضعف و اعتقادات و بنیان های دینی
- ۴۲ ۴-۲-۲ مسایل اقتصادی سود جویی و منفعت طلبی
- ۴۳ ۲-۲ گستره احتکار
- ۴۳ ۱-۲-۲ فقهای مذهب شیعه
- ۴۳ ۱-۱-۲-۲ دیدگاه اول
- ۴۴ ۲-۱-۲-۲ دیدگاه دوم
- ۴۴ ۳-۱-۲-۲ دیدگاه سوم
- ۴۵ ۴-۱-۲-۲ دیدگاه چهارم
- ۴۶ ۲-۲-۲ صاحب نظران مذهب حنفی
- ۴۷ ۳-۲-۲ صاحب نظران مذهب مالکی
- ۴۷ ۴-۲-۲ صاحب نظران مذهب شافعی
- ۴۷ ۵-۲-۲ صاحب نظران مذهب حنبلی
- ۴۸ ۳-۲ توسعه و تعمیم مصداق احتکار

فصل سوم: ساختار جزایی بزه احتکار و پاسخ کیفری نظام قانونگذاری

- ۵۲ ۱-۳ موضوع و ارکان بزه احتکار
- ۵۲ ۱-۱-۳ موضوع بزه احتکار
- ۵۳ ۲-۱-۳ رکن قانونی بزه احتکار
- ۵۴ ۳-۱-۳ رکن مادی بزه احتکار
- ۵۵ ۴-۱-۳ رکن روانی بزه احتکار
- ۵۶ ۲-۳ شرایط بزه احتکار

- ۵۷ ۱-۲-۳ شرط زمانی و مکانی
- ۵۸ ۲-۲-۳ مالک شدن کالا از راه خریدن آن
- ۵۹ ۳-۳ پاسخ کیفری نظام قانونگذاری به بزه احتکار
- ۵۹ ۱-۳-۳ احتکار به مثابه جرم عادی
- ۶۱ ۲-۳-۳ احتکار به مثابه جرم افساد فی الارض
- ۶۱ ۱-۲-۳-۳ شرایط تحقق احتکار به مثابه جرم افساد فی الارض
- ۶۲ ۲-۲-۳-۳ ضابطه و نحوه احراز احتکار به مثابه افساد فی الارض
- ۶۳ ۳-۲-۳-۳ ارزیابی مجازات محکوم مفسد فی الارض

فصل چهارم: آسیب های ناشی از احتکار و راهکارهای مقابله با آن

- ۶۷ ۱-۴ آسیب های متأثر از احتکار
- ۶۷ ۱-۱-۴ افزایش تورم
- ۶۸ ۲-۱-۴ تغییر نقش تاجر از تامین کننده نیازمندی های مردم به موجود آسیب رسان
- ۶۸ ۳-۱-۴ افزایش واسطه های غیر ضروری
- ۶۹ ۴-۱-۴ از بین رفتن کالا از احتکار شده
- ۶۹ ۵-۱-۴ آسیب های روانی ناشی از احتکار با عواطف انسانی
- ۷۰ ۲-۴ راهکارهای مقابله با احتکار
- ۷۰ ۱-۲-۴ راهکارهای مقابله با احتکار در سیره های مبتنی بر (ع)
- ۷۰ ۱-۱-۲-۴ تبیین صحیح و روشن معارف الهی
- ۷۱ ۲-۱-۲-۴ تأکید بر اصل نظارت اجتماعی
- ۷۲ ۳-۱-۲-۴ تحکیم نهادهای اجتماعی- فرهنگی
- ۷۲ ۴-۱-۲-۴ تقویت و تأمین عدالت اجتماعی
- ۷۳ ۵-۱-۲-۴ ایجاد نظام اداری سالم
- ۷۴ ۶-۱-۲-۴ ترویج روحیه مواسات و همگرایی
- ۷۵ ۲-۲-۴ راهکارهای اجرایی و قانونی مقابله با احتکار
- ۷۵ ۱-۲-۲-۴ شفافیت اقتصادی
- ۷۵ ۲-۲-۲-۴ شناسنامه دار شدن انبارها
- ۷۶ ۳-۲-۲-۴ تنظیم گری اقتصادی و عدم دخالت دستوری دولت در بازار
- ۷۷ ۴-۲-۲-۴ تدوین قانون و جرم انگاری احتکار و جرایم مربوطه از یک مرجع

- ۷۸
۸۱
۸۳

یافته ها

رهنمودها

منابع

پیشگفتار

۷

پیشگفتار

یکی از اساسی ترین مشکلاتی که بشر از دیرباز با آن روبرو بوده است مسئله کمبود کالا در جامعه و گرانی ناشی از این کمبود بوده است. عوامل گوناگون طبیعی و غیرطبیعی از قبیل خشک سالی، سیل، آفات طبیعی، جنگ و... بر شکل گیری این کمبود اثر داشته اند. یکی از مهم ترین این عوامل که در جوامع مختلف سبب ساز پیشی گرفتن تقاضا بر عرضه شده است، احتکار می باشد. احتکار یک از معضلات اقتصادی است که زندگی اجتماعی را تحت تأثیر قرار می دهد و خود را سایه در تأمین کالاهای اساسی و اقلام مصرفی مورد نیاز مردم از سویی سبب افزایش قیمت ها و به نوبه خود موجبات تنگ شدن معیشت آنان را فراهم می آورد و از سویی هم امنیت روانی مردم جامعه را تحت الشعاع قرار می دهد. متأسفانه در طی سال های متمادی نوع برخورد با این مسئله در یک برخورد انفعالی و پسینی بوده است بدین گونه که برای شکسته شدن احتکار، فرد مجبور می گزید به عرضه کالای خود به بازار می شده است. اگر سیاست گذاران اجتماعی شناخت دقیقی از علل شکل گیری احتکار نداشته باشند امکان مبارزه همه جانبه با آن را نخواهند داشت^۱. در این پایان نامه به بررسی تطبیقی سیاست ها و راهبردهای بازدارنده در بزه احتکار در حقوق کیفری ایران و مذاهب پنج گانه می پردازیم.

الف- مقدمه

در هر اجتماعی برقراری و محارست از نظم ارج و بایستگی بالایی دارد و از التزامات برقراری نظم در جامعه، وجود نظم اقتصادی در آن می باشد، چرا که نابسامانی در آن سبب مشقت و از بین رفتن امنیت جامعه می گردد و اثرات و نتایج حاصله از آن بسیاری از وجوح

۱ - عندلیب، محمد؛ سلیمانی، محمد، ۶۹۳۱، شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر شکل گیری احتکار یا استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی (PHA)، دوفصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات اقتصاد اسلامی، سال دهم، شماره ۱ (پیاپی ۹۱)، ص ۲۴

زیستی و معیشتی مردم را دچار بحران می کند(شهرکی، ۱۳۹۷: ۹۱). لذا سیاستمداران و اقتصاددانان در اعمال سیاست ها و اتخاذ تصمیمات اجرایی خود این امور را بیش از هر مورد مورد ملاحظه قرار می دهند و در سیاست های جنایی از شیوه کنش های کیفری به مقابله با کارشکنان در حیطه اقتصاد اقدام می نمایند(عامری، ۱۳۹۸: ۱۳۵).

از بنیادی ترین شالوده های جرم انگاری جرایم اقتصادی رجوع به اصل لاضرر می باشد. در گستره اعمال اقتصادی، معیار و ضابطه ای که سبب می گردد تا یک رفتار بزه قلمداد و توسط مقنن جرم انگاری گردد، خسارت و آسیب یا ضرری است که آن رفتار با وقوع پیوستن سبب وارد آمدن گزند به اجتماع می شود و منافع عمومی و خصوصی مردم را به مخاطره می اندازد. بنابراین اصلی ترین رکن در عناصر مادی یک بزه اقتصادی، نفس ضرر می باشد(قهرمانی و سایبانی، ۱۳۹۸: ۱۹۱). هرچند در نظام کیفری ما مقررات ویژه و احصاء شده ای در رابطه با جرایم اقتصادی تدوین نگردیده است لیکن در بیان مفهوم آن می توان اظهار داشت که بزه اقتصادی آن رفتار یا فعل یا ترک فعلی است که بواسطه آن نظام اقتصادی جامعه دچار آسیب شده، به صورتی که منافع عمومی و خصوصی جامعه و مردم را تحت تاثیر قرار دهد. مانند جرایم اختلاس و ارتشاء، احتکار، گرانفروشی، تقلب در معاملات دولتی، جعل اوراق و اسناد بانکی، اسکناس و نیز جرایم اقتصادی در سطح کلان و سازمان یافته، خواه در گستره ملی و یا بین المللی به وقوع انجامد(رحمانی هفدانی، ۱۳۹۶: ۲).

از مبانی جرم انگاری جرایم اقتصادی در فقه و سنت، عبارت اند از: اصل حرمت اکل مال به باطل در حوزه جرم انگاری ابتدائی(کیانی، ۱۳۸۸) اصل حرمت تعاون بر اثم در مرحله جرم انگاری تکمیلی(موسوی بجنوردی، ۱۳۱۹: ۳۰۹؛ خویی، ۱۳۷۷: ۱۷۶) و اصل حرام بودن مقدمه حرام در خصوص جرم انگاری تکمیلی(فیاض، ۱۴۱۰: ۴) و مرتبط از لحاظ مبانی عقلی نیز اصول لا ضرر، مصلحت، نظم، امانت داری و اصل بازتوزیع منصفانه ثروت را می توان نام برد که بر اساس این اصول می توان جرم انگاری جرایم اقتصادی را توجیه نمود(مهدوی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۱۲). جرم احتکار نیز به عنوان مفسده ای اقتصادی که موجب تضرر جامعه و عموم مردم می شود و از جمله جرایم علیه امنیت نیز محسوب می گردد.

حرمت احتکار در میان فقها و علما در نظام اسلام از جمله مسلمات فقهی می باشد و به همین جهت فقهای مذاهب پنجگانه در باب حرمت احتکار اجماع دارند و سخنان منقول از پیغمبر اسلام و ائمه معصومین حرمت شرعی این بزه نمایان است. همانطور که امیرالمومنین علیه السلام می فرماید: عبدالحرص مخلص الشقاء بنده حرص و آز، همیشه در شقاوت و زیان می باشد. همیچنین شیخ صدوق در سخنی به نقل از امام صادق چنین آورده است: حماد

از حلبی و حلبی از امام صادق (ع) روایت کرده است که از امام صادق در باب احتکار سوال گردید، امام فرمود احتکار این است که طعامی را بخری در حالی که در شهر غیر آن وجود ندارد پس آن را احتکار کنی (شیخ صدوق، ۱۴۱۳، ج ۳: ۲۶۶).

همچنین پیامبر اسلام می فرماید: الجالب مرزوق و المحتکر ملعون؛ طلب کننده روزی، رزق می یابد و احتکار کننده، ملعون است (حلی، ۱۴۱۳، ج ۵: ۷۰ و آذری قمی، ۱۳۷۳: ۱۸۵). حرمت احتکار در میان فقها و علما در نظام اسلام از جمله مسلمات فقهی می باشد و به همین جهت فقهای مذاهب پنجگانه در باب حرمت احتکار اجماع دارند و سخنان منقول از پیغمبر اسلام و ائمه معصومین حرمت شرعی این بزه نمایان است.

لذا چنانچه کسی به جمع آوری و نگهداری ملزومات و ضروریات معیشت مردم، به صورتی که افزون بر مصرف شخصی خود و خانواده اش می باشد، اقدام نماید از دیدگاه شرع اسلام حرام و از اعمال ممنوعه می باشد. البته در میان فقها با توجه به احکام استخراجی از قرآن و سخنان منقول و روایات از پیامبر و ائمه معصومین، محمول بزه احتکار در بردارنده مواردی همچون؛ خرما، گوشت، کشمش، گندم و روغن حیوانی و گیاهی می گردد که به مقصود گرانفروشی انبار و نگهداری می شوند، چرا که این موارد بر معیشت عامه جامعه تاثیرات منفی می گذارد و زمینه های فساد را فراهم می نماید (شیخ صدوق، ۱۴۱۳، ج ۳: ۲۹۳).

در مذاهب پنج گانه نیز نظراتی در باب احتکار وجود دارد، برای مثال در مذهب حنفی، نگهداری افزون بر احتیاج شخصی و عدم فروش آن، خواه چه موجب تضرر و آسیب به عامه ی مردم گردد را جایز ندانسته و بر این عقده اند که دولت این اختیار را ندارد که در تعیین نرخ خرید و فروش اموال در جامعه دخالت کند، به جز صورتی که جهت ایجاد نظم و از بین بردن تورم حاصله، جبراً اقدام به تعیین قیمت شود.

برخلاف مذهب حنفی، علمای مذهب شیعه نیز مبتنی بر علم اقتصاد و با توجه به دیدگاه های اقتصادی روز جهان، بزه احتکار را در مواردی خاص مربوط به مواد غذایی محصور نکرده اند و گستره ارتکاب آن را به هر چه که حیات بشری را تحت تاثیر آسیب قرار دهد، وسعت داده اند و این مهم را از روایات ائمه معصومین استخراج نموده اند (محقق داماد، ۱۳۶۲: ۴). اما در مذهب مالکی و حنفی برعکس دیگر مذاهب اهل سنت همچون جعفری و حنبلی و شافعی، ضابطه جرم انگاری و حرمت فعل احتکار را نابسامانی در بازار قلمداد نموده اند و فقط محصور به مواد غذایی ننموده اند. براساس این نظریه دولت اختیار تحدید قیمت ها و هر اموری که الزامی بدانند، در بازار دخالت نماید (طوسی، ۱۳۷۳: ۷۶).

اصولاً در باره حرمت احتکار به بررسی ادله دیگر، یعنی اخبار، اجاع و دلیل عقلی، می توان پرداخت و در این زمینه احکام متعددی در چهار مرحله مختلف وجود دارد: مرحله

پیش گیری از بروز احتکار و دستورات و توصیه هایی که در شرع اسام جهت سامان دهی و برنامه ریزی برای مبارزه با اسباب احتکار صادر شده است. این مرحله مرحله یی است که احتکار به وجود آمده و هیچ گونه نارسای و اختلال در نظم اقتصادی جامعه ایجاد نکرده است. چرا که جنس احتکار شده، یا به حد کافی در دسترس مردم قرار دارد یا این که مورد رغبت شدید مردم نیست (احمدی، ۱۳۹۰: ۸۱).

کنترل این رفتارها، جلوگیری از گسترده شدن ابعاد و نتایج زیان بار آنها و از همه مهم تر ایجاد بازدارندگی از تکرار آنها از جمله اهداف و رسالت های سازمان های درگیر با حوزه عدالت تعزیراتی است. در سال ۱۳۶۷ با تدوین و تصویب قانون تشدید مجازات محکومان و گران فروشان گامی هر چند کوتاه بر علیه محکومان گرفته شد. در ماده ۳ این قانون آمده است؛ هر کس کالای زیاده بر مصرف سالانه خود را که مورد احتیاج ضروری عامه است به قصد افزایش قیمت یا امتناع از فروش به مردم یا خودداری از فروش به دولت، پس از اعلام نیاز دولت حبس و امساک کند، در حکم محکوم است و مجازات محکوم را خواهد داشت. مجازاتی که در این قانون در نظر گرفته شده، ۲ تا ۱۰ برابر قیمت کالای احتکار شده، جرای نقدی و یک تا ۷۴ ضرب المثل است. نگهداری کالا با رویکرد قانون تعزیرات با قید و پیش شرط عمده می باشد که در قانون مجازات محکومان و گران فروشان به آن اشاره نشده است. اگرچه در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز تصویب ۱۳۹۲ نیز تدابیر و اقداماتی توسط مقنن بر علیه بزه احتکار از جمله شناسه دار کردن انبارها، ایجاد بانک جامع انبارها و ترانزیت کالا از مبدأ به مقاصد دارای انبار شناسه دار تدوین گردید، لیکن نتوانست آن طور که باید عرصه را بر محکومان و مرتکبان که قانون را دور می زنند، تنگ نماید. سوال اصلی این است که آیا در قوانین کیفری ایران در باب بزه احتکار در پرتو مذاهب اسلامی، قانونگذار سیاست ها و راهبردهای بازارنده زیننده و مناسبی پیش گرفته است؟

در پاسخ می توان اظهار داشت که اتخاذ الزامات موثر در این راستا به منظور کاهش شکاف اقتصادی، افزایش عدالت توزیعی و توانمندسازی گروه های کمتر برخوردار می بایست مدنظر نظام اجرایی کشور واقع شود، چراکه این مهم به نوعی با حیات اجتماعی مردم سروکار دارد و یکی از مهم ترین سازمان های متولی این امر در ایران سازمان تعزیرات حکومتی است که از طریق پیگیری راهبردهای پیشگیرانه و اجرای اقدامات بازدارنده، هدف کاهش آمار این تخلفات را دنبال کرده است. در تدابیر پیشگیرانه، به ویژه تدابیری که معطوف به قبل از وقوع جرم است، علاوه بر نقش دولت، نقش نهادهای خارج از سیستم رسمی عدالت کیفری، قابل توجه و تعیین کننده است. پیشگیری غیر قهرآمیز نیز که در

برگیرنده مجموعه تدابیر غیرکیفری با هدف مقابله با بزهکاری از رهگذر کاهش یا از بین بردن علل جرم زا و تأثیرگذار بر موقعیت های پیش جنایی است (مظلومان، ۱۳۵۶: ۱۵۰).

ب- انگیزه و اهداف تألیف

نوسینده در تألیف این کتاب با بررسی مسئله پدیده ی احتکار در صدد پژوهشی ژرف تر و مجالی گسترده تر در حوزه در حیطه کیفری ایران است. مؤلف با کوشش در این حیطه با نگرشی ویژه در این امر به دنبال رهیافت های حقوقی و کاربردی عملی در جلوگیری از احتکار و انحصارطلبی بوده است، چرا که از معضلات جامعه امروز، فاصله طبقاتی فاحش در سطح جامعه است که یکی از طرق تزاید بی منطقی و ناعادلانه درآمد و دارایی میان صاحبان سرمایه، اجحاف و تبعیض در داد و ستد و شیوه های غیرقانونی افزایش سرمایه می باشد. احتکار یکی از جمله جرایمی است که نه تنها سبب اخلال در نظم و اقتصاد کشور خواهد شد، بلکه موجب تضرر در اموال مردم و صعوبت در معیشت و در نتیجه کوچک شدن سفره ی آحاد جامعه می شود. که این مسئله خود بزرگترین زمینه ساز فساد و ارتکاب جرایم در سطح یک جامعه محسوب می گردد. احتکار امروزه نه تنها مشمول نگهداری و انبار قوت و مواد غذایی می گردد، بلکه در کالاهای اساسی که بالاخص مربوط به حیطه محصولات کشاورزی، معدنی، صنعتی و... می باشد نیز استراتژیک دارند نیز می گردد، چرا سبب کارشکنی و بی نظمی در نظام توزیع کالا و خدمات خواهد شد و از جهتی نیز اگر این بزه به صورت سازمان یافته و یا به صورت گسترده واقع شود به عنوان جرایم علیه امنیت محسوب می گردد. لذا مقابله با این پدیده در اوجب واجبات است فعل احتکار در فقه اسلامی نیز از اعمال حرام تلقی شده است میان فقهای مذاهب پنج گانه در حرمت آن اجماع وجود دارد لیکن در اختیار دولت و حاکم در تعیین قیمت ها و نظارت بر بازار و اعمال سیاست های اجرایی و کیفری بر بازار اختلاف نظر وجود دارد. لذا بررسی رهنمودهای فقه اسلامی جهت اصلاح و پیشبرد سیاست های علیه احتکار و تطبیق آن در قوانین و مقررات کیفری و سیاست ها و راهکارهای بازدارنده و تلفیق آن با علم روز در حیطه اقتصاد از اهمیت بسزایی برخوردار است. بررسی تفصیلی سیاست ها و راهبردهای بازدارنده کیفری در حقوق ایران در مقابله با بزه احتکار و تطبیق اجمالی آن با دیدگاه مذاهب اسلامی نسبت به مرتکبین این جرایم و بررسی راهکارها و نظرات پیشگیرانه آنان از جمله نوآوری های پژوهش مذکور می باشد.

از اهداف آرمانی و کلی این کتاب ایجاد بسترهای مناسبی در راستای اتخاذ سیاست ها قانونی و اجرایی و تدوین مقررات کیفری بازدارنده در خصوص بزه مزبور و ارائه اصول، راهکارها

و شرایطی که بتواند در آینده اثر گذار و راه گشا در مقابله و پیگیری بزه احتکار باشد. در صورت داشتن هدف کاربردی نام بهره وران (اعم از موسسات آموزشی و اجرایی و غیره):

دسترسی به رویه های مختلف و نقد و تحلیل آن ها، که عندالاقضاء در اصلاحیه قوانین نیز می تواند مطمح قانونگذار قرار گیرد.

کلیه دانشجویان رشته های حقوق

اساتید و محققان رشته های حقوق خصوصی

کلیه متولیان در عرصه اقتصادی اعم از تولید و تجارت و....

ج- ترتیب مباحث کتاب

کتاب حاضر از چهار فصل تشکیل شده است، که به ترتیب ذیل می باشد:

در فصل اول با عنوان «چارچوب مفهومی و مبانی نظری بزه احتکار» به بررسی مفاهیم احتکار از منظر اهل لغت و حقوق کیفری و فقهای پنج گانه و پیشینه و مبانی این بزه پرداخته و در فصل دوم تحت عنوان «عوامل حدوث بزه احتکار و گستره آن در مذاهب پنج گانه» سعی بر آن شده است تا از عوامل و انگیزه های احتکار و گستره و موارد احتکار در مذاهب پنج گانه سخن بگویم. در فصل سوم نیز تحت عنوان «ساختار جزایی بزه احتکار و پاسخ کیفری نظام قانونی» پرداخته؛ و در فصل چهارم تحت عنوان «آسیب های ناشی از احتکار و راهکارهای مقابله با آن» به بررسی و تحلیل و تبیین آسیب های ناشی از احتکار بر جامعه، اقتصاد و معیشت عموم و ارائه راهکارهای دینی، اجرایی و قانونی پیشگیری و مقابله با احتکار سخن خواهیم گفت. در فصل پنجم نیز مؤلف به بیان نتایج بدست آمده حاصل از بررسی سیاست ها و راهبردهای بازدارنده در بزه احتکار در حقوق کیفری و مذاهب پنج گانه پرداخته و در نهایت به بیان رهنمودهایی در راستای بهبود قواعد شکلی و ماهوی در نیل و سوق به عدالت حقوقی می پردازد.